

PRAVOSUDNI MONITOR

PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O REFORMAMA U PRAVOSUĐU

2
BROJ
novembar

SADRŽAJ

TEMA 1

Vrhovni sud dobio predsjednicu nakon četiri godine – mandat Valentini Pavličić

TEMA 2

Kopanje tunela ispod Višeg suda u fazi kontrole optužnice

TEMA 3

Odgodeni štrajk sudija, postignut pomak u pregovorima s vlašću

TEMA 4

Istraživanje HRA - trećina sudija i tužilaca percipira korupciju u pravosuđu

TEMA 5

Sudski savjet u klinču s političarima, odlučili da otvore sjednice za javnost

TEMA 6

Sudski i Tužilački savjet nepotpuni, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu bez reakcije

TEMA 7

Hoće li u Specijalnom odjeljenju Višeg suda u Podgorici imati ko da sudi?

KRATKE VIJESTI

Ustavni sud nije kompletan, konačno izabrana predsjednica Ustavnog odbora

Veće zarade za pripravnike u sudovima i tužilaštvima?

Sudski vještaci traže promjene: Institucionalizacija kao cilj

TEMA 1

VRHOVNI SUD DOBIO PREDsjedNICU NAKON ČETIRI GODINE – MANDAT VALENTINI PAVLIČIĆ

Nakon tri godine i 11 mjeseci, iz devetog pokušaja, Vrhovni sud Crne Gore je 29. novembra 2024. dobio predsjednicu – Valentinu Pavličić.

Nova predsjednica Vrhovnog suda je bivša zastupnica Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu, ali i nekadašnja sutkinja Osnovnog suda i Višeg suda u Podgorici, i to Specijalnog odjeljenja.

Njenu kandidaturu za čelnicu najviše sudske instance podržalo je svih sedam članova Sudskog savjeta koji su bili na sjednici.

Sjednici nije prisustvovala v.d. predsjednice Vrhovnog suda Vesna Vučković, koja je bila protivkandidatkinja Pavličićeve, dok je ministar pravde Bojan Božović sjednicu napustio uoči glasanja. Najavio je da će to učiniti da bi poštovao preporuku GRECO o nemiješanju ministra u rad sudske grane vlasti. Sutkinja Vučković je ubrzo podnijela ostavku na sudijsku funkciju.

Podsjetimo, izbor predsjednika Vrhovnog suda do kraja godine bio je jedan od uslova da Crna Gora dobije opredijeljenih gotovo 30 miliona eura iz Plana rasta EU za Zapadni Balkan.

Od odlaska Vesne Medenice sa mjesta predsjednice Vrhovnog suda u decembru 2020. godine, taj sud je bio u VD stanju. Počev od januara 2021, raspisano je i bezuspješno završeno čak osam konkursa za izbor predsjednika tog suda.

Samo dvoje kandidata prije Pavličićeve je stiglo do Sudskog savjeta, ali nisu dobili potrebnu dvotrećinsku većinu glasova. Bili su to Miraš Radović, bivši sudija Vrhovnog i Ustavnog suda i ministar pravde u vladama Željka Šturanovića i Mila Đukanovića, i Vesna Vučković, sutkinja Vrhovnog suda, koja je posljednje tri godine vršila dužnost predsjednika tog suda.

Na kraju, skoro pet mjeseci od raspisivanja devetog oglasa, uslijedio je izbor nove predsjednice Vrhovnog suda.

Vrhovni sud Crne Gore konačno je dobio predsjednicu, Valentinu Pavličić, nakon skoro četiri godine i devet pokušaja izbora.

Pred Sudskim savjetom, koji ju je izabrao, Pavličićeva je kazala da stanje u sudstvu nije dobro i da brojke govore da ono ne može da rješava prilog predmeta.

“Vrijeme je da našim partnerima u Briselu potvrdimo da institucije nijesu krhke. Vrhovni sud će biti hram struke. Preda mnom i kolegama je mnogo prioriteta i zadataka. Trasiraću put za rješavanje zaostalih, ali i prilog novih predmeta. Cilj je da se doprinese da se do 2026. zatvore poglavlja 23 i 24, a to ćemo učiniti kroz nastojanje da se sudi u razumnom roku”, kazala je predsjednica Vrhovnog suda.

Istakla je, takođe, da oni koji neosnovano napadaju sudije i sudove moraju biti svjesni da time podrivaju državu.

“Preglasna politika je utihnula pravosuđe. Nisam se prijavila da u Vrhovnom sudu ispijam kafe, to mogu raditi i u slobodno vrijeme, već sam se prijavila da doprinesem jačanju sudstva”, kazala je.

Na pitanje jednog člana Sudskog savjeta o sprovođenju vetinga, kazala je da je to krajnja mjera koja se preduzima u društvima koja prave otklon od dotadašnjeg sistema. Tvrdi i da je to politička odluka.

“Komisije ne mogu sprovoditi veting bez strane podrške. Treba uključiti evropske partnere koji imaju jasne stavove o tome”, navela je Pavličićeva.

Podsjetimo, nova predsjednica Vrhovnog suda izabrana je nakon što je prethodno na Opštoj sjednici Vrhovnog suda dobila deset glasova. Njen protivkandidat, predsjednik Upravnog suda, Miodrag Pešić, dobio je sedam glasova, a protivkandidatkinje, sutkinje Vrhovnog suda Ana Vuković i Vesna Vučković, po šest.

Do izbora Pavličićeve došlo je nakon što je promijenjen Zakon o Sudskom savjetu i sudijama kojim je, između ostalog, predviđeno da sudije mogu da glasaju za tri kandidata, umjesto samo za jednog. Takođe, izmjenama Poslovnika o radu Opšte sjednice Vrhovnog suda, propisano je, 18. oktobra, da neće glasati kandidati za izbor iz tog suda ako postoji i kandidat ili kandidati van tog suda. Od 45 glasova, koliko je najviše moglo da podijeli 15 sudija, svi prijavljeni kandidati zajedno dobili su 29 (64%), dok je izabrana kandidatkinja dobila 10 (22%). Nije poznato koliko sudija ovog puta nije glasalo ni za jednog kandidata.

Ročište za kontrolu optužnice u slučaju kopanja tunela do depoa Višeg suda u Podgorici ponovo je odgođeno zbog bjekstva jednog od optuženih. Ovo je treće odgađanje u ovom slučaju koji uključuje krađu oružja, telefona i droge iz sudskog depoa.

TEMA 2

KOPANJE TUNELA ISPOD VIŠEG SUDA U FAZI KONTROLE OPTUŽNICE

Ročište koje je 11. novembra u Osnovnom sudu u Podgorici zakazano zbog planirane kontrole optužnice osumnjičenima za kopanje tunela do depoa podgoričkog Višeg suda, nije održano. Razlog je što jednom od optuženih, Veljku Markoviću, nije uručen poziv za suđenje jer je u bjekstvu.

To je treće odgađanje ročišta za kontrolu optužnice u slučaju koji je odjeknuo u javnosti i van granica Crne Gore. Prvi pokušaj kontrole optužnice propao je 24. septembra zbog neurednog uručivanja poziva trojici okrivljenih, a potom i 11. oktobra iz istog razloga.

Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici je 9. septembra 2024, godinu od otkrivanja tunela (12. septembar 2023), podiglo optužnicu protiv šest osoba koje se terete za krivično djelo kriminalno udruživanje u sticaju sa krivičnim djelima teška krađa u saizvršilaštvu i falsifikovanje isprave. Svi osumnjičeni su u ovom trenutku na slobodi. Među njima je i jedna žena, Katarina Baćović, kćerka rukovoditeljke pisarnice Višeg suda u trenutku izvršenja krivičnog djela.

Osumnjičeni su, kako se terete, u septembru 2023. godine iskopali tunel koji je vodio do sudskog depoa sa dokazima. Nisu poznati ni motiv, ni nalogodavci upada u sud, ali je istragom utvrđeno da je iz depoa ukradeno oružje, mobilni telefoni i manja količina droge.

“Prilikom obijanja depoa Višeg suda u Podgorici protivpravno je oduzeto i prisvojeno jedanaest mobilnih telefona, kao i devetnaest komada vatrenog oružja, od čega jedanaest komada vatrenog oružja iz pravosnažno okončanih predmeta, dok su preostalih osam komada vatrenog oružja iz predmeta koji su i dalje u radu pred Višim sudom u Podgorici. Takođe, oduzeta je i prisvojena manja količina opojnih droga marihuana, heroin i kokain, iz tri pravosnažno okončana predmeta i dva predmeta koja su u i dalje u radu pred Višim sudom u Podgorici”, saopšteno je ranije iz suda.

Zbog važnosti koji ovaj predmet ima za crnogorsku javnost i cjelokupno pravosuđe neophodno je efikasno sprovođenje postupka i obavješavanje javnosti.

Sudije su tražile povećanje plata i poseban zakon o zaradama, a dogovoreno je formiranje radne grupe koja će do kraja godine početi izradu nacrtu tog zakona.

TEMA 3

ODGOĐEN ŠTRAJK SUDIJA, POSTIGNUT POMAK U PREGOVORIMA S VLAŠĆU

Iako je Udruženje sudija Crne Gore za novembar najavilo povremenu obustavu rada, zbog “negativnog odnosa Vlade prema sudskoj grani vlasti” i niskih plata sudija, od toga su odustali jer je došlo do pomaka u pregovorima sa izvršnom vlašću.

Sudije su tražile povećanje zarada, tj. da do 31. marta 2025. godine bude utvrđen predlog Zakona o zaradama nosilaca pravosudnih funkcija. Iako je u početku bilo mimoilaženja, prije svega sa premijerom Milojkom Spajićem koji se čudio što sudije traže veće plate, pregovori održani početkom novembra doveli su do dogovora.

“Razgovori između Udruženja sudija, s jedne strane, i Ministarstva pravde i Ministarstva finansija, s druge, okončani su na način što će do kraja godine biti formirana radna grupa koja će pristupiti izradi nacrtu zakona kojim bi se regulisala prava sudija po osnovu rada”, navodi se u saopštenju Udruženja sudija.

Očekuju da će zakon stvoriti uslove da se omogući bolja zaštita prava građana pred sudovima, ali i da se unaprijedi funkcionisanje samog sudskog sistema, zbog čega odustaju od povremene obustave rada.

Iz Udruženja sudija su kazali da se nadaju da će rad na zakonu rezultirati donošenjem propisa koji će osigurati nezavisnost sudova, unaprijediti pristup pravdi i doprinijeti stabilnosti pravnog sistema.

Podrška sudijama u borbi za poboljšanje materijalnog položaja stigla je iz Sindikalne organizacije Državnih tužilaštava Crne Gore. Ujedno su zatražili poboljšanje položaja tužilaca, a ukoliko do toga ne dođe, najavljuju radikalne aktivnosti da zaštite integritet i dostojanstvo zaposlenih u tužilaštvu.

U međuvremenu je Ministarstvo pravde 20. novembra objavilo poziv zainteresovanoj javnosti da u narednih 20 dana dostavi predloge i komentare i doprinese izradi Zakona o zaradama i pravima pravosudnih i ustavnosudskih funkcija.

Istraživanje NVO Akcija za ljudska prava pokazalo je da trećina sudija i gotovo isto toliko tužilaca smatra da u crnogorskom pravosuđu postoji korupcija, dok je među advokatima i vještacima taj procenat znatno veći.

TEMA 4

ISTRAŽIVANJE HRA - TREĆINA SUDIJA I TUŽILACA PERCIPIRA KORUPCIJU U PRAVOSUĐU

Trećina sudija (33,7%) i skoro trećina državnih tužilaca (31,7%), koji su učestvovali u istraživanju NVO *Akcija za ljudska prava i agencije DeFacto Consultancy - Percepcija korupcije kod aktera u pravosuđu*, smatra da u crnogorskom pravosuđu ima korupcije. Mnogo je, pak, više advokata (79,9%) i vještaka (63,1%), koji opažaju postojanje koruptivnih radnji u sudovima i tužilaštvima.

Dalje, istraživanje je pokazalo da korupciju u pravosuđu u posljednje tri godine uviđa skoro trećina sudija (29,5%), ali i četvrtina državnih tužilaca (25,8%). Procenti su veći kada na pitanje odgovaraju advokati i vještaci - korupciju u pravosuđu najviše uočavaju advokati - 69,7%, te 35,8% vještaka. S druge strane, korupciju u svojim redovima u posljednje tri godine nije percipiralo 46,3% sudija i 49,8% tužilaca.

Da rizik od koruptivnih radnji postoji u sistemu napredovanja u okviru sudijske i tužilačke profesije, vidi skoro svaki drugi intervjuisani sudija (48,5%) i nešto manje tužilaca (43,9%), pokazalo je istraživanje kojim je tokom ljeta 2024. obuhvaćen: 41 tužilac/teljka (40,1%), 92 vještaka/inja (43,8%), 95 sudija/tkinja (34,7%), 109 advokata/ica (6,8%).

Direktorica NVO *Akcija za ljudska prava Tea Gorjanc Prelević* kazala je na predstavljanju rezultata da je opravdano strahovanje da su korupcija i kriminal ušli u crnogorsko pravosuđe, jer je u posljednjih nekoliko godina pokrenuto 10 krivičnih postupaka protiv nekada najviših nocilaca sudijske i tužilačke funkcije.

“Činjenica je da trećina sudija i skoro trećina tužilaca percipira korupciju. Mislimo da je to vrlo važan podatak koji treba uzeti u obzir i koji zahtijeva posebne mjere da se s tim uhvati u koštac”, kazala je Gorjanc-Prelević.

Sudija i član Sudskog savjeta Rade Četković je rekao da predstavljeni podaci treba da budu signal za pravosuđe.

“Da Sudski savjet osmisli mehanizme kojima će ove pojave prepoznati i nakon toga na njih apsolutno djelovati, s tim da dobiju epilog na sudu”. Četković je napomenuo i da te promjene ne mogu da se ostvare u kratkom periodu.

Svega 22,1% sudija smatra da je adekvatno plaćen za obavljanje funkcije, pokazuje istraživanje. Za razliku od njih, procenat zadovoljnih zaradom je znatno veći među tužiocima. Naime, 56,1% tužilaca smatra da prima adekvatne zarade, ali i svega trećina vještaka.

No, bolja zarada ne treba da bude glavni argument za stvaranje boljeg statusa sudija, kazao je Miodrag Iličković, član Sudskog savjeta.

“Ako se bude insistiralo samo na platama, a političari najviše vole da problem pravosuđa svedu na plate, naročito premijer, uskočiće sudije u sopstvenu rupu koju su iskopali”, tvrdio je on.

I predsjednik podgoričkog Višeg suda Zoran Radović je kazao da se problemi u sudstvu ne mogu riješiti samo povećanjem zarada.

“Moraju se znatno poboljšati uslovi rada. A kada će doći do toga, to nije na vidiku. Govori se o Specijalnom sudu, Palati pravde, ali ko zna koliko će godina proći do toga”, konstatovao je Radović.

Dio istraživanja HRA se odnosio i na neprimjerene pritiske u cilju postupanja u određenim predmetima u protekle tri godine.

Takav pritisak je iskusilo 2,4% ispitanih državnih tužilaca i 5,3% sudija. Sličan je rezultat zabilježen među ispitanim advokatima (11,9%) i vještacima (8,7%).

Da pojedine sudije primaju mito kako bi u nekim predmetima postupale na određeni način, potvrdno je odgovorilo 61,5% advokata. Takvo mišljenje je dosta drugačije među ostalim ispitanicima. S tom konstatacijom je saglasno 17,4% vještaka, te 9,5% sudija i 7,3% tužilaca.

Da pojedini državni tužiocima primaju mito smatra skoro polovina ispitanih advokata (47,7%), 14,1% vještaka, te 7,4% sudija. Nijedan državni tužilac nije saglasan s tom konstatacijom.

Da vještaci primaju mito smatra većina advokata (61,4%), 14,8% sudija i 14,6% državnih tužilaca. S ovom tvrdnjom je saglasno i 16,3% vještaka.

Da advokati daju mito nekim sudijama i tužiocima smatra više od trećine ispitanih članova Advokatske komore Crne Gore – 36,7%.

Iako se u Crnoj Gori i na najvišem nivou govori o uvođenju vetinga, s idejom uvođenja fazne provjere integriteta

zaposlenih u pravosuđu saglasno je manje od polovine ispitanih sudija (42,1%) i skoro četvrtina tužilaca (24,4%). S tom idejom su najviše saglasni advokati 72,5%, a nešto manje vještaci 66,3%.

Međutim, rezultati istraživanja HRA pokazuju da su nosioci pravosudnih funkcija spremni da daju doprinos smanjenju korupcije i percepcije korupcije u pravosuđu - ako bi došlo do sprovođenja vetinga, čak 78% tužilaca bi se podvrglo ispitivanju, kao i 71,6% sudija.

Predsjednik Privrednog suda Crne Gore Mladen Grdinić je kazao da je za to da se među prvima podvrgne provjeri, ali da nije za sprovođenje faznog vetinga. Upozorava s kakvim bismo se problemom susreli ukoliko ne bismo imali dovoljno osposobljenih pojedinaca.

“Ako se bude ulazilo u veting, a to za posljedicu bude imalo odliv sudija, nemojte da idete u tu fazu ako nemate ekstremno efikasan sistem zamjene”, kazao je Grdinić.

Istraživanje je pokazalo da bi samo 7.3% tužilaca i 3.2% sudija, u slučaju sprovođenja vetinga, podnijelo ostavku.

Cjelokupne rezultate istraživanja možete pronaći na ovom [linku](#).

TEMA 5

SUDSKI SAVJET U KLINČU S POLITIČARIMA, ODLUČILI DA OTVORE SJEDNICE ZA JAVNOST

Nakon što su neki od najviših državnih zvaničnika – predsjednik Vlade Crne Gore Miloško Spajić i ministar unutrašnjih poslova Danilo Šaranović, ali i pojedini predstavnici Demokratske Crne Gore, oštro kritikovali rad sudija i donošenje pojedinih odluka, 8. novembra je stigla reakcija Sudskog savjeta. Prethodno je i Akcija za ljudska prava (HRA) pozvala Sudski savjet da reaguje i obezbijedi zaštitu integriteta sudstva.

Sudski savjet je u saopštenju istakao da su otvoreni za kritike, ali samo ako su argumentovane, objektivne i utemeljene.

“Neprijemljive izjave premijera (*da se stidi nekih odluka sudova*) i ministra unutrašnjih poslova (*da sud svaki dan pušta kriminalce iz pritvora*) doprinose javnom nepovjerenju u sudove i slabljenju digniteta ukupnog pravosuđa”, konstatovano je u saopštenju Sudskog savjeta.

Sudski svjet konstatuje da su svjesni stanja u crnogorskom sudstvu, ali da je za promjene neophodno angažovanje

Nakon kritika premijera i ministra unutrašnjih poslova na rad sudija, Sudski savjet je naglasio da su spremni za objektivnu kritiku, ali da neprimjerene izjave nanose štetu povjerenju u pravosuđe.

novih sudija, popunjavanje nedostajućih pozicija, ali i stvaranje boljih uslova za rad.

“I izvršna i zakonodavna vlast, svaka u okviru svoje nadležnosti treba bez odlaganja da preduzmu aktivnosti na popravljanju prostornih, smještajnih, materijalnih, normativnih i tehničkih uslova za efikasniji rad specijalnog odjeljenja”, piše u saopštenju Sudskog savjeta u kom pozivaju **“da se ne dozvoli partijskim glasnogovornicima da kreiraju negativnu sliku o jednoj od tri ravnopravne grane vlasti”**.

Taj poziv, pak, očigledno nije prihvaćen, jer je već 23. novembra Boris Bogdanović, šef poslaničkog kluba Demokratske Crne Gore u Skupštini Crne Gore, optužio “pojedine sudije” da su u sprezi sa mafijom, ali bez navođenja konkretnih imena ili podnošenja krivičnih prijava.

“Pojedine sudije, umjesto da budu stubovi pravnog sistema, postaju saveznički oslonci kriminala. Njihove odluke ne služe zakonu, već destruktivnim interesima”, kazao je Bogdanović.

Zbog njegovih optužbi reagovali su iz Udruženja sudija Crne Gore. Tvrde da Demokratska Crna Gora neprimjerenom terminologijom targetira sudije kao članove kriminalnih organizacija.

“Pozivamo gospodina Borisa Bogdanovića da odmah saopšti imena svih sudija za koje zna da su u službi kriminala i na taj način pomogne Udruženju sudija i nadležnim organima u borbi protiv kriminala”, piše u saopštenju Udruženja sudija.

Pozvali su i Specijalno državno tužilaštvo da povodom Bogdanovićeve izjave formira predmet i pokrene izviđaj, te da sasluša funkcionera Demokratske Crne Gore u svojstvu svjedoka, kako bi iznio saznanja i ukazao na sudije koje svoj posao rade nezakonito.

I Sudski savjet je ponovo reagovao. Njegovi članovi uočavaju da “političari ne prepoznaju položaj sudstva kao nezavisne grane vlasti, niti svoju obavezu da se uzdržavaju od izjava koje dovode u pitanje nezavisan i nepristrasan rad sudova”. Ohrabruju političke aktere da “preduzmu konkretne korake i aktivnosti na identifikaciji lica koja smatraju odgovornim” i da prestanu sa urušavanjem integriteta svih sudija. Iz Sudskog savjeta upozoravaju da sudije ne mogu adekvatno da funkcionišu “u ambijentu u kojem se sistematski radi na urušavanju povjerenja javnosti u njihov rad”.

No, paušalnim napadima na crnogorsko pravosuđe u novembru 2024. tu nije bio kraj. Generalni direktor Radio-televizije Crne Gore Boris Raonić je, komentarišući odluku tužilaštva da podnese optužni predlog protiv predsjednika

U novembru 2024, Demokrate su optužile sudije za veze sa kriminalom, dok je generalni direktor RTCG za isto optužio državne tužioce. Sudski savjet i Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici reagovali su pozivajući ih na podnošenje konkretnih prijava.

i članova Savjeta RTCG zbog njegovog izbora za čelnog čovjeka Javnog servisa, kazao da je ona apsurdna i ukazao na navodne veze tužilaca uključenih u ovaj predmet sa kriminalnim strukturama.

“Tužioci koji su radili na ovom predmetu su imali bliske kontakte s organizovanim kriminalnim grupama, u zemlji koja će sutra da uđe u EU”, kazao je Raonić, ne navodeći imena konkretnih državnih tužilaca.

Iz Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici demantovali su njegove navode. **”Neosnovane su i neistinite tvrdnje da je odluka o podnošenju optužnog predloga donijeta pod bilo čijim uticajem”**, kazali su iz ODT-a i ohrabрили Raonića da podnese krivičnu prijavu Specijalnom državnom tužilaštvu protiv bilo kog tužioca za kog smatra da je postupao pod nečijim uticajem.

Reagovao je i [Sindikata državnih tužilaštava](#). Konstatovali su da Raonićeve paušalne ocjene imaju za cilj narušavanje ugleda i integriteta tužilaca.

U međuvremenu, Sudski savjet je odlučio da bude transparentniji. Na sjednici održanoj 8. novembra razmotrili su zahtjev HRA da se sjednice audio-vizuelno snimaju i prenose, kao i da se informacije o zakazanim sjednicama i predloženom dnevnom redu objavljuju nekoliko dana unaprijed.

Omogućeno je javnosti da prisustvuje sjednicama Sudskog savjeta, i najavljeno da će se dnevni red objavljevati dva-tri dana prije zasijedanja. Ipak, članovi Sudskog savjeta su konstatovali da još ne postoje tehnički uslovi za snimanje i prenos sjednica.

Već četiri mjeseca Sudskom savjetu nedostaje jedan član, a Tužilačkom savjetu dva. Iako je HRA apelovala na Skupštinu da ubrza postupke izbora, do decembra nije bilo pomaka.

TEMA 6

SUDSKI I TUŽILAČKI SAVJET NEPOTPUNI, ODBOR ZA POLITIČKI SISTEM, PRAVOSUĐE I UPRAVU BEZ REAKCIJE

Već četiri mjeseca Sudskom savjetu nedostaje jedan, a Tužilačkom dva člana, otkako su advokati Siniša Gazivoda i Miloš Vuksanović podnijeli ostavke u avgustu i septembru 2024.

Iako je HRA 11. novembra pisala predsjedniku skupštinskog Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Vladislavu Bojoviću da u dnevni red sjednice tog tijela uvrsti nastavak postupka izbora člana Sudskog savjeta i raspisivanje oglasa za članove Tužilačkog savjeta, to do decembra nije učinjeno.

Skupština je još 31. jula 2024. raspisala javni poziv za izbor jednog člana iz reda uglednih pravnika za upražnjeno mjesto u Sudskom savjetu (nakon smrti advokata Fikreta Kurgaša), ali još nije utvrđena lista kandidata, iako je to bilo planirano za sjednicu 5. septembra. Sedam dana od tog roka Skupština je dobila obavještenje i da Tužilačkom savjetu nedostaju dva člana.

“S obzirom na značaj popunjavanja pozicija u Sudskom i Tužilačkom savjetu za efikasno funkcionisanje pravosuđa, kao i potrebu da Skupština Crne Gore pokaže sposobnost da redovno obezbjeđuje funkcionisanje pravosuđa za razliku od ranije loše prakse u tom pogledu koja je dovela do stagnacije u pregovorima sa Evropskom Unijom, apelujemo na Vas da pomenute postupke nastavite”, navode u pismu iz HRA.

Nekoliko dana nakon obraćanja Bojoviću, on je za *Radio Crne Gore* kazao da “kada su u pitanju nadležnosti Odbora potrebno je imati dodatne proceduralne konsultacije. Ali će u vezi sa tim biti pokrenut postupak u skorijem periodu”.

Iz HRA su saopštili i da “Skupština mora da pokaže demokratsku zrelost i odgovorno popunjava upražnjena mjesta u državnim organima” jer je ranije neopravdano odugovlačenje sa izborima u pravosuđu “bio razlog da Crna Gora stagnira u pregovorima sa Evropskom unijom”.

“Poslanici vladajuće većine sada imaju posebnu odgovornost da pokažu da vlast u Crnoj Gori umije da poštuje podjelu vlasti i obezbjeđuje neometani rad pravosuđa. Od njih se očekuje da izmijene dugogodišnje prakse trgovanja političkim uticajem u savjetima koji su dužni da štite nezavisnost sudstva i autonomnost državnog tužilaštva”, stav je HRA.

U Specijalnom odjeljenju Višeg suda u Podgorici od šestoro sudija i sutkinja, dvoje je na bolovanju, a četvero se prijavilo da napreduje u Apelacioni sud. Postavlja se pitanje ko će da sudi u složenom predmetima organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina?

TEMA 7

HOĆE LI U SPECIJALNOM ODJELJENJU VIŠEG SUDA U PODGORICI IMATI KO DA SUDI?

Koliko je kompleksna situacija u Specijalnom odjeljenju Višeg suda u Podgorici moglo se saznati u oktobru, kada su iz tog suda saopštili da na najtežim krivičnopravnim predmetima radi šestoro sudija i sutkinja, a da imaju čak 160 predmeta u zaostatku. Ono što još više zabrinjava je informacija da bi u tom odjeljenju uskoro moglo da radi još manje sudija, jer se četvero njih prijavilo da napreduje i nastavi da sudi u Apelacionom sudu. To su: **Vesna Kovačević, Sonja Keković, Nenad Vujanović i Igor Đuričković.**

Ako bi ove sudije i sutkinje napustile Viši sud to bi moglo da ima ozbiljne posljedice po suđenja koja su u toku, a koja u tom slučaju počinju iznova.

Nova predsjednica Vrhovnog suda Valentina Pavličić, u okviru intervjuja pred Sudskim savjetom, a u pogledu rada Specijalnog odjeljenja Višeg suda, izjavila je da se predmeti korupcije i organizovanog kriminala ne mogu suditi kao do sada i da svaki od sudija “specijalaca” mora imati lični program rada, kako će i na koji način završiti svoje predmete. Rekla je i da sudije tog odjeljenja imaju pravo da napreduju, ali da bi bilo “časno” da prethodno završe predmete koje sada vode u tom sudu.

Iz NVO *Akcija za ljudska prava* kažu da nemamo luksuz da sudije Specijalnog odeljenja napreduju, jer se pojedini ozbiljni postupci odgađaju, a neki isuviše dugo traju.

“Vratili bi se na početak i došli u situaciju da prije svega veliki broj optuženih koji se nalazi u pritvoru izađu iz pritvora. Postoje velike opasnosti od njihovog bjekstva i tako dalje... Mislim da u ovom trenutku nemamo luksuz za ponavljanje svih tih postupaka i njihovo počinjanje od nule, već da bi te sudije zaista trebalo da shvate odgovornost i poziciju u kojoj se nalaze”, kazala je Bojana Malović iz HRA za Televiziju Nova.

Advokat Veselin Radulović je iskazao bojazan da prelaskom sudija i sutkinja u Apelacioni sud u Višem sudu ne bi imao ko da postupa.

Među postupcima koji se vode pred Specijalnim odjeljenjem Višeg suda u Podgorici je i onaj u kojem su optužene bivša predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore Vesna Medenica i suspendovana sutkinja Privrednog suda Milica Vlahović-Milosavljević, a koji je odgađan sedam puta. Posljednji put

je to učinjeno jer je sutkinja Nada Rabrenović, koja vodi postupak, na bolovanju. Hoće li taj predmet biti dodijeljen nekom drugom sudiji nije poznato.

Ako je za utjehu, Sudski savjet je, piše u njihovom saopštenju od 8. novembra, ipak odlučio da bez odlaganja razmotri mogućnost povećanja broja sudija u Specijalnom odjeljenju Višeg suda u Podgorici.

KRATKE VIJESTI

USTAVNI SUD NIJE KOMPLETAN, KONAČNO IZABRANA PREDsjednica USTAVNOG ODBORA

Poslanica Nove srpske demokratije Jelena Božović nova je predsjednica Ustavnog odbora Skupštine Crne Gore. Njenim izborom (19. novembra) stvoreni su uslovi za raspisivanje oglasa za sedmog sudiju Ustavnog suda.

Ustavni odbor neopravdano oklijeva s izborom sedmog sudije, iako je taj proces mogao da bude započet skoro prije pola godine, kada je Ustavni sud saopštio da je tadašnji predsjednik Ustavnog suda Milorad Gogić ostvario uslov za penziju i napustio sud. Zbog toga dolazi do blokade u odlučivanju Ustavnog suda. Posljednji primjer je odluka po pitanju ustavnih žalbi Demokratske partije socijalista na izborni proces u opštini Kotor, za koje nije bilo većine, tj. bilo je "neriješeno" prilikom glasanja.

Potencijalno još veći problem po rad Ustavnog suda, ali i ostvarenje pravde u Crnoj Gori, moglo bi da bude to što bi jednom sudiji tog suda u decembru trebalo da bude proglašen prestanak funkcije (zbog odlaska u penziju), dok dvoje sudija mjesecima postupaju iako su ispunili [uslove za odlazak u penziju i prestanak funkcije](#).

VEĆE ZARADE ZA PRIPRAVNIKE U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA?

Pripravnici u sudovima i državnim tužilaštvima Crne Gore zahtjevali su sastanak sa Ministarstvom finansija, tražeći veću zaradu i poštovanje odredbi Zakona o radu. Smatraju da su diskriminirani u odnosu na druge zaposlene sa VII-1 stepenom stručne kvalifikacije. Trenutno primaju minimalnu zaradu od oko 600 eura, a smatraju da bi njihove plate trebalo da budu najmanje 800 eura, jer toliko iznosi minimalna zarada za zaposlene sa VI i višim stepenom stručne kvalifikacije prema Zakonu o radu.

U odgovoru Ministarstva finansija, naglašeno je da se za pripravnike, prema Opštem kolektivnom ugovoru, zarada određuje na osnovu koeficijenta složenosti poslova, koji ne može biti manji od 70% zarade odgovarajuće grupe poslova. Prema ovom ugovoru, koeficijent za pripravnike je 7,14, što rezultira nižom platom nego što je to predviđeno Zakonom o radu za zaposlene sa VI i višim stepenom stručne kvalifikacije. Pripravnici smatraju da ovakav stav Ministarstva predstavlja proizvoljno tumačenje zakonskih odredbi i najavljuju nastavak borbe za svoja prava.

SUDSKI VJEŠTACI TRAŽE PROMJENE: INSTITUCIONALIZACIJA KAO CILJ

Sudski vještaci imaju važnu ulogu u pravosudnom sistemu, a njihova profesionalizacija i unapređenje statusa ključni su prioriteti, saopšteno je na konferenciji organizovanoj povodom 24 godine Udruženja sudskih vještaka Crne Gore. Ministar pravde Bojan Božović najavio je izmjene Zakona o sudskim vještacima do kraja 2024. godine, ističući da bi formiranje komore sudskih vještaka omogućilo jačanje profesionalnih standarda, odgovornosti i bolje uslove za rad.

Predsjednik Udruženja Marko Lakić ukazao je na ozbiljne probleme aktuelnog zakona, poput propisanih niskih naknada i nedostatka nadzora, pa je apelovao na institucionalizaciju kroz obavezno članstvo svih vještaka u jedinstvenoj organizaciji. Učesnici konferencije su naglasili važnost preciznijeg definisanja zadataka, efikasnije kontrole i pružanja stručne podrške kako bi sudski vještaci mogli da doprinose pravičnom i efikasnom funkcionisanju pravosuđa.

